

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Advokatene Finholt og Halaas
Boks 7
2001 Lillestrøm

Deres ref

Vår ref

200701265/FLA -4

Dato

17.10.2007

Klage over Statens landbruksforvaltnings vedtak om å omgjøre Hedmark fylkeslandbruksstyres vedtak om å gi konsesjon på erverv av gnr. 4 bnr. 8 mfl. i Åsnes kommune til Bredvolds skoger AS

Statens landbruksforvaltning omgjorde 11.05.2007 i medhold av forvaltningsloven § 35 tredje ledd Hedmark fylkeslandbruksstyres vedtak av 20.04.2007 om å gi konsesjon på erverv av ovennevnte eiendom til Bredvolds skoger AS. Bredvolds skoger AS mener omgjøringsvedtaket er ugyldig og har påklaget vedtaket ved brev av 15.05.2007. Departementet tar ikke klagen til følge.

1. Om konsesjonseiendommen og bakgrunnen for å opprette selskapet
Ragnar Bredvold arvet gnr. 4 bnr. 8 m.fl. i henhold til testament etter sin bror Kåre Bredvold. Han har overdratt eiendommen til et aksjeselskap under stiftelse, Bredvolds skoger AS. Kjøpesummen er 9 mill. kr.

Eiendommen er totalt på ca 25 454 daa, som fordeler seg på ca 500 daa dyrka jord, 19 daa annet jordbruksareal, 22 562 daa produktiv skog, 1 338 daa myr og 969 daa annet areal.

Det er to våningshus på eiendommen, ett i middels stand på "Solhaug" og ett i dårlig stand på "Finstad". Det er flere andre bygninger, bl.a. et gammelt bakeri. Eiendommen har 8 skogshusvær.

Ragnar Bredvold er 64 år. Han har 6 barn, hvorav tre mindreårige. Det er anført at et generasjonsskifte vil skje innen relativt kort tid. Kontantutløsning vil i så fall by på store økonomiske problemer, og vil være driftsmessig uforsvarlig. Muligheten for et rettferdig

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Avdeling for skog- og
ressurspolitikk
Telefaks
22 24 27 53

Saksbehandler
Frode Langaker
22249252

og ordentlig generasjonsskifte vil derfor kunne bli problematisk. Det antas at muligheten til å kunne fortsette en samlet drift av eiendommene og utvikle disse vil være betydelig større hvis eiendommen eies av et aksjeselskap. Verdiene vil da kunne fordeles i form av aksjer, og hindre en fysisk oppdeling av eiendommen. Et generasjonsskifte vil da kunne skje uten forstyrrelser i driften.

I henhold til utkast til vedtekter for selskapet skal selskapets forretningskontor være i Åsnes kommune. Selskapets virksomhet skal være drift av skogeiendommer, utvikling av eiendommer for øvrig og alt som dermed står i forbindelse. Styret skal til enhver tid sørge for en person som er ansvarlig for skogsdriften og som bor i Åsnes kommune.

Ved overdragelse av aksjer har de andre aksjonærene forkjøpsrett, med unntak av overdragelse til slektning i rett nedstigende linje. Erverv av aksjer er betinget av samtykke fra selskapets styre. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn til det etter vedtektene. Uansett overdragelsesmåte og til hvem, skal styret sørge for at aksjonærene er inneforstått med selskapets formål. Det er ikke anledning til å kjøpe aksjer i den hensikt å splitte opp eiendommen. Aksjonærene skal også forplikte seg til at eiendommen skal drives fra Åsnes kommune. Det skal i aksjonæravtalen gjøres klart at spekulasjon eller lignende ikke er tillatt. Aksjekapitalen er 1 mill. kr.

Ragnar Bredvold vil etter planen være styreformann og daglig leder. Han vil bosette seg på eiendommen så snart forholdene ligger til rette for det. Han har konkrete planer om ombygging og restaurering av våningshuset på Finstad, og vil bl.a. sette det gamle bakeriet tilbake i opprinnelig stand for eventuell drift på gammel måte. Bebyggelsen på Solhaug skal restaureres, og eventuelt leies ut for turistnæring, jakt og fiske m.v. Ragnar Bredvold ønsker å bidra til næringsutvikling ved skape ny aktivitet på Finnskogen.

2. Den ordinære konsesjonsbehandlingen

Kommunen av slo søknaden 02.10.2006. Vedtaket ble begrunnet med at det ikke var i tråd med nasjonale landbrukspolitiske målsettinger å gi konsesjon til et aksjeselskap, og at ervervet heller ikke ivaretar hensynet til dem som har yrket sitt i landbruket. Det pekes videre på at aksjeselskapsformen innebærer at aksjene blir fritt omsettelige, uten mulighet for landbruksmyndighetene til å føre kontroll.

På vegne av Bredvolds skoger AS påklaget De kommunens vedtak ved brev av 26.10.2006. Det ble bl.a. anført at den eneste praktiske løsningen for å kunne holde eiendommen samlet og drive den rasjonelt, er å overføre den til et aksjeselskap. På den måten vil man også kunne utvikle turistvirksomheten på Finnskogen som skissert. Det ble videre anført at det i dag stilles strengere krav, og den økonomiske utviklingen er slik at det er nødvendig å se på andre driftsformer enn den rent personlige. Det ble dessuten anført at hvis konsesjon ikke gis, vil bebyggelsen på Finstad ikke bli istandsatt, videre tar man bort grunnlaget for fast bosetting (utover det som boplikten krever) og de planlagte aktiviteter om hytteutleie og annen turistvirksomhet.

Kommunen fastholdt sin konsesjonsnektelse ved behandlingen av klagen 04.12.2006. Kommunen viste bl.a. til at jordloven § 12 er til hinder for oppsplitting av eiendommen. Når det gjelder vedtektene som i utgangspunktet gir klare, sterke bindinger, vises det til at disse kan endres ved et flertall i generalforsamling. Videre vises det til at det ikke er framlagt konkrete planer for en eventuell utvikling og alternativ utnyttelse. Kommunen kan vanskelig se at eiendommens ressursgrunnlag ikke kan gi grunnlag for bosetting. Det blir vist til at eiendommen er en av de største i Åsnes kommune, med en betydelig bygningsmasse, herunder bolighus som ble benyttet av tidligere eier. Når det gjelder muligheten for raskere markedstilpasning, viser kommunen til at driften av eiendommen kan organiseres gjennom ett eller flere selskaper, uavhengig av om en eiendom eies av en fysisk person eller av et selskap.

De har kommentert saken og viser bl.a. til at hvis det blir flere sameiere, og disse pantsetter sine ideelle andeler, vil jordloven § 12 ikke kunne hindre oppdeling ved en eventuell tvangsauksjon. Vedrørende vedtektene anføres det at disse kan endres slik at det for eksempel kreves et betydelig flertall for endring av disse. De viser også til at eiendommens størrelse tilsier at aksjeselskapsformen godtas. Det forhold at forrige eier ikke hadde noen planer om alternativ utnyttelse av eiendommen, kan ikke være noe argument mot å si nei. Grunnen til at planene foreløpig er såpass lite konkrete, er at eiendommen fortsatt drives av dødsboet. For øvrig anføres at det virker søkt at eiendommen, ut fra kommunens uttalelse i klagesaken, synes å kunne drives gjennom et selskap, men ikke eies av dette.

Hedmark Fylkeslandbruksstyre ga konsesjon med 4 mot 3 stemmer i møte 20.04.2007. Det ble satt følgende vilkår for konsesjon:

”Ved overdragelse av aksjer kan disse ikke kjøpes og rettigheter etter aksjene ikke oppnås før det er inngått aksjonæravtale hvor det gjøres klart at spekulasjon eller lignende ikke er tillatt. Konsesjonssøker plikter å sørge for helårsbosetting på konsesjonseiendommen og videre at eiendommen drives fra omsøkte eiendom i Åsnes kommune.”

3. Statens landbruksforvaltnings omgjøringsvedtak.

Statens landbruksforvaltning (heretter SLF) varslet i brev av 02.05.2007 at fylkeslandbruksstyrets vedtak ville bli overprøvd etter forvaltningsloven § 35 tredje ledd.

De har i brev av 10.05.2007 bl.a. anført at det bare er i helt spesielle tilfelle sentralforvaltningen kan omgjøre en skjønnsmessig avgjørelse tatt av et folkevalgt organ. De bestrider at det i dette tilfellet foreligger offentlige interesser som tilsier en omgjøring av fylkeslandbruksstyrets vedtak.

SLF gjorde i brev av 11.05.2007 følgende vedtak: ”I medhold av forvaltningsloven § 35 tredje ledd omgjøres med dette fylkeslandbruksstyrets vedtak av 20.4.2007. Det innebærer at konsesjon ikke er gitt.”

SLF mener ervervet ikke kommer i strid med de momenter som særlig skal vektlegges etter konsesjonsloven § 9 annet ledd nr. 1-4. Etter SLFs syn kan det ikke konstateres at avtalt pris ikke tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling. Hensynet til bosetting synes å være ivaretatt i det selskapet har godtatt som vilkår at en av aksjonærene skal være bosatt på eiendommen. Den driftsmessige løsningen blir ikke påvirket av ervervet ettersom eiendommen skal bestå som egen driftsenhet. SLF kan heller ikke se annet enn at Ragnar Bredvold, som skal stå ansvarlig for driften, er skikket til dette.

Det avgjørende spørsmål for SLF var om aksjeselskapsformen i dette tilfellet kan antas å komme i strid med konsesjonslovens formål. Om dette skriver SLF:

”Det er i loven § 9 bestemt at det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Det er i klagen anført at bestemmelsen bør komme til anvendelse i denne saken, på grunn av eiendommens store ressurser.

I omtalen av bestemmelsen, jf Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) ”Om lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv”, fremgår det at det fortsatt er et landbrukspolitisk mål at landbrukseiendommer i størst mulig grad eies av fysiske personer som i størst mulig grad bebor og driver sine eiendommer. Dette er også fremhevet i St. meld. nr. 19 (1999-2000) ”Om norsk landbruk og matproduksjon”. Statens landbruksforvaltning oppfatter kommentarene til bestemmelsen slik at det bare er i spesielle tilfelle dette utgangspunktet bør forlates, som eksempel nevnes utnyttelse av ressurser i et område gjennom felles tiltak og dannelse av driftsselskaper med rettigheter i de ulike interessentenes eiendommer.

I dette tilfellet er hele eiendommen overdratt til et aksjeselskap. Intensjonene bak bestemmelsen underbygger etter Statens landbruksforvaltnings syn ikke at det bør gis konsesjon i dette tilfellet.”

Det er i saken anført at en utvikling av eiendommen ikke vil bli mulig hvis selskapsformen ikke tillates. SLF kan på bakgrunn av eiendommens ressurser vanskelig se at dette er tilfelle. Det blir videre pekt på at hvis selskapet tillates å kjøpe eiendommen, vil aksjene i selskapet kunne erverves konsesjonsfritt av personer uten tilknytning til landbruksnæringen. Aksjeselskapsformen innebærer etter SLFs syn at landbruksmyndighetene blir fratatt muligheten til å vurdere samfunnsinteressene ved senere erverv av aksjer. SLF peker på eiendommens store ressurser i jord og skog, og mener det ikke er i samsvar med konsesjonslovens formål å etablere en eierform som innebærer at det kan bli eiere av selskapet uten noen tilknytning til verken eiendommen eller landbruket. Aksjeselskapsformen innebærer etter SLFs syn at det ikke blir noen kontroll med hvem som er ansvarlig for driften i framtida. SLF la til grunn at Ragnar Bredvold har til hensikt å søke å holde aksjene innen familien, men viste til at vedtektene ikke etablerer noen forkjøpsplikt. SLF har ellers vanskelig for å se hvordan et vilkår, slik som foreslått av fylkeslandbruksstyret, om at spekulasjon ikke skal være tillatt, skal kunne håndheves.

4. Klagen over omgjøringsvedtaket

De har påklaget SLFs omgjøringsvedtak på vegne av søker ved brev av 15.05.2007. De hevder at SLF ikke hadde adgang til å omgjøre fylkeslandbruksstyrets konsesjonsmeddelelse. SLFs vedtak er ugyldig fordi offentlige interesser ikke tilsier endring av konsesjonsmeddelelsen. Dette standpunktet ble fastholdt i et møte i departementet om saken og er senere fastholdt i Deres brev av 27.09.2007 hvor De kommer med supplerende anførsler på vegne av søker. De mener det bl.a. i rettspraksis (Rt. 2006 side 1381) er stilt meget strenge betingelser for omgjøring.

I brevet av 27.09.2007 er det også fremhevet at andre privatpersoner ikke er skadelidende.

Heller ikke offentlige interesser er etter Deres mening skadelidende, eller skulle tilsi omgjøring. De viser til at SLF selv skriver at de momenter fylkeslandbruksstyret har begrunnet sitt vedtak med, ikke kommer i strid med det som skal vektlegges etter konsesjonsloven § 9 annet ledd nr. 1-4. Likevel sier SLF at fylkeslandbruksstyrets vedtak ikke er i samsvar med konsesjonslovens formål og at konsesjon bør nektes. Dette mener De er selvmotsigende. De mener derfor det ikke er rettslig adgang til å omgjøre et slikt vedtak. Skal man kunne omgjøre etter forvaltningsloven § 35 tredje ledd, må det etter Deres syn åpenbart foreligge andre momenter for å kunne gripe inn.

De viser videre til at fylkeslandbruksstyret er et folkevalgt organ, som etter meget grundig saksbehandling har gitt konsesjon. Da det er på rene at det er lovlig å gi konsesjon i dette tilfellet, kan det ikke være riktig å overprøve, da alle relevante momenter er tatt med i vurderingen. Det er fylkeslandbruksstyret som selv best kan vurdere hva som er samfunnsgagnlig. Overprøving er ikke i tråd med forvaltningsloven § 35 tredje ledd, og den er helt i strid med grunnleggende prinsipper bak konsesjonsloven.

De anfører at SLF ikke har foretatt noen påregnelighetsvurdering angående ulempene, noe De mener skulle vært gjort i henhold til rundskriv M-5/2003 pkt. 7.1. SLF har selv ment at det ikke er samfunnsgagnlig, men har ellers ikke begrunnet dette. Dette mener De er i strid med forvaltningslovens regler om enkeltvedtak.

De har videre anført at det i henhold til rundskriv M5/2003 pkt. 7.1 må være en reell mulighet for at et selskap med begrenset ansvar kan gis konsesjon. Det folkevalgte organet (fylkeslandbruksstyret) har funnet at det skal gis konsesjon, og selskapet må da få mulighet til å kunne følge opp i tråd med rundskrivet.

De nevner også at Sivilombudsmannen i tilfeller som dette har uttalt at det er en meget begrenset adgang til omgjøring etter forvaltningsloven § 35 tredje ledd. Hensynet til lokalt selvstyre/lokaldemokratiet spiller her vesentlig inn. De anfører at Sivilombudsmannen også har uttalt at man må legge stor vekt på selvstyret til fylkeslandbruksstyret/fylkeskommunale organer. Ved overprøvingen av

rettsanvendelsesskjønnet ved tolkingen av "hensyn til allmenne interesser" må det være en viss terskel før prøving av det frie skjønn kan skje.

De hevder at utviklingen stanser opp og begrenses sterkt ved at man ikke får konsesjon hvis det dannes et aksjeselskap. Slik den skattemessige situasjonen er, vil et aksjeselskap kunne medføre at selskapets kapital føres tilbake til Finnskogen og være med på å utvikle ny bosetting, ny drift og investeringer. Det er etter Deres mening en kjent sak at et aksjeselskap gir bedre muligheter og motivasjon for å investere på eiendommen enn ved personlig eie. Videre at et overskudd som allerede er mye sterkere skattlagt i et personforetak enn i aksjeselskap kan benyttes til forbruk eller på en måte som unndrar seg enhver kontroll. I brevet av 27.09.2007 peker De også på at pengene kan stå i selskapet over år. Som enkeltmannsforetak vil man derimot ha en årlig løpende og samtidig høyere beskatning, der det ikke tas hensyn til om pengene skal skytes inn i næring eller gå til privat forbruk. På denne måten går husholdningspenger og kapital for investering fra samme konto. Det betyr at man stimulerer til forbruk i stedet for investering, i motsetning til aksjeselskap som eierform der man "straffes" for å ta ut penger til forbruk. Det siste virker klart motiverende for nøkternt forbruk, og fokus på utvikling av eiendom. Sist og ikke minst framheves at organisasjonsformen bidrar til økt risikovilje i en næring der denne er svært lav.

I et aksjeselskap er det 28 % beskatning, og det er klare regler for hvordan man kan benytte kapitalen. Inntektene kan for eksempel overføres til andre selskaper uten videre beskatning. Kapitalen vil derfor kunne brukes til investering. Et aksjeselskap innebærer derfor også større sikkerhet for at kapitalen vil bli lokalisert til investeringsformål. Skogsdrift har en lav avkastning av innskuddskapital, og derfor vil det etter Deres syn være meget klokt å gi et aksjeselskap muligheten til å investere i eiendommen og bygge opp virksomheten for framtida. Et aksjeselskap vil flytte kapitalen fra personlig forbruk til direkte investeringer i distriktet, og vil på den måten komme lokalsamfunnet til gode.

I brevet av 27.09.2007 kommenterer de driftsselskap som selskapsform. Oppsummert er driftsselskap etter Deres mening mer komplisert enn mange har forstått, og bidrar ikke til mye nytt. Et vesentlig punkt i denne vurderingen er at et aksjeselskap vil forhindre sameie og de problemene det fører til. I denne saken vil det sannsynligvis om ikke altfor lang tid tvinge seg fram et generasjonsskifte, hvorved det kan bli aktuelt at alle seks livsarvinger får hver sin sjettedel. Dette hindres i dette tilfellet ved et aksjeselskap hvor man kun eier aksjer, og selskapet forplikter seg til å drive eiendommen fra Åsnes kommune. Eiendommen vil da være samlet og driften vil være ivaretatt slik vedtektene bestemmer. Eventuell uenighet vil da kun oppstå i styret og generalforsamling, og den ansvarlige for driften vil ha et stort spillerom til en forsvarlig drift av eiendommen.

I brevet av 27.09.2007 blir det sagt at De er kjent med at andre eiendommer som er konsesjonspliktige har fått konsesjon for å drive i aksjeselskaps form. De er videre kjent med at SLF ikke overprøver alle vedtak. Dette fører til at det er umulig å konstatere at likhetsprinsippet er fulgt. Dette er etter Deres mening desto mer tvilsomt da man er

kjent med andre tilfeller hvor det er gitt konsesjon til aksjeselskap. De er også kjent med at det er gitt konsesjon til selskaper av samme størrelse. De har ikke identifisert sakene i brevet av 27.09.2007. NORSKOG har imidlertid sendt departementet en sak fra Nord-Trøndelag hvor fylkeslandbruksstyret 22.06.2007 har gitt et AS konsesjon på erverv av en landbrukseiendom bestående av 192 da dyrka jord, 3 da beite, 1136 da produktiv skog og 170 da annet areal. Eiendommen har våningshus i god stand og driftsbygning i dårlig stand. Det hører videre allmenningsrett og jaktrettigheter til denne eiendommen.

Det bør etter Deres mening også legges betydelig vekt på den interesse og det engasjement fagorganisasjonene Glommen Skogeierforening og NORSKOG viser. Begge organisasjonene støtter søknaden. De viser også til varaordfører Ørjan Bue har gitt uttrykk for at man blir meget skuffet dersom de lokale myndigheter skulle oppleve å bli overkjørt i et tilfelle som dette.

De mener ellers at denne saken er meget spesiell og derfor ikke kan brukes som presedens i noen annen sammenheng. Konsesjonsinnvilgelse vil således ikke kunne påberopes som grunnlag for endring av praksis som følge av denne spesielle saken.

5. SLFs vedtak i klagesaken

SLF behandlet klagen i brev 18.06.2007 og fastholdt sitt tidligere vedtak.

6. Departementets vurdering

SLF har omgjort Hedmark fylkeslandbruksstyres konsesjonsvedtak med hjemmel i forvaltningsloven § 35 tredje ledd. Tredje ledd første punktum har slik ordlyd:

”Dersom hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det, kan klageinstans eller overordnet myndighet omgjøre underordnet organs vedtak til skade for den som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser, selv om vilkårene etter første ledd bokstav b eller c ikke foreligger.”

Det sentrale spørsmålet i saken er om hensynet til ”offentlige interesser tilsier” at fylkeslandbruksstyrets konsesjonsvedtak må gjøres om slik at Bredvolds skoger AS ikke får konsesjon på erverv av gnr. 4 bnr. 8 m.fl. i Åsnes kommune. Den offentlige interessen det er tale om her er bl.a. omtalt i Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) Om lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. side 66, hvor det står:

”Landbruksdepartementet mener en bør videreføre dagens praksis som innebærer et ønske om at landbrukseiendommer i størst mulig grad eies av fysiske personer som i størst mulig grad selv bebor og driver sine eiendommer.”

Det ble også framhevet i St.meld. nr. 19 (1999-2000), Om norsk landbruk og matproduksjon, som et landbrukspolitisk mål at landbrukseiendommer i utgangspunktet bør eies av fysiske personer.

Bakgrunnen for at en ønsket å videreføre ovennevnte praksis er at dette er norsk tradisjon, og det har vist seg å være en stabil og rasjonell eierform, se Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) side 66. Departementet mener ønsket om å videreføre denne

konsesjonspraksisen må regnes som et nasjonalt mål, og at det faller inn under begrepet "offentlig interesse" i forvaltningsloven § 35 tredje ledd.

Konsesjonsloven har imidlertid som De har vært inne på i klagen ikke noe absolutt forbud mot at aksjeselskaper kan erverve landbrukseiendom. Loven legger til rette for fleksible løsninger i de tilfellene der dette byr på fordeler i forhold til den tradisjonelle eierformen. Om dette er det skrevet følgende i Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) på side 66:

"Det kan for eksempel være behov for å kunne utnytte ressursene gjennom felles tiltak. Det kan også være ønskelig å danne driftsselskaper med rettigheter i de ulike interessentenes eiendommer."

Loven åpner imidlertid for at det kan gis konsesjon også i andre tilfeller.

Det skal være en reell mulighet for et selskap med begrenset ansvar til å få konsesjon. I det ligger at en søknad ikke avslås kun med henvisning til et generelt ønske om at landbrukseiendommer i størst mulig grad eies av fysiske personer som i størst mulig grad selv bebor og driver sine eiendommer. Det skal foretas en konkret og individuell vurdering. Det må foretas en påregnelighetsvurdering, dvs. hvordan forholdene vil utvikle seg framover med den aktuelle eierformen.

Departementet kan ikke se at dommen inntatt i Rt. 2006 side 1382 gir særlig veiledning i denne saken. Saken for Høyesterett gjaldt en sak der et vedtak ble omgjort fordi departementet kom til at vedtaket i områdestyret om godkjenning av overføring av driftsenhet etter reindriftsloven § 4 var ugyldig. Departementet kan ikke se at dommen til hinder for å omgjøring i vår sak.

Konsesjonseiendommen er en ressurssterk eiendom på totalt ca 25 454 daa, som fordeler seg på ca 500 daa dyrka jord, 19 daa annet jordbruksareal, 22 562 daa produktiv skog, 1 338 daa myr og 969 daa annet areal. Det er to våningshus på eiendommen, ett i middels stand og ett i dårlig stand. Det er flere andre bygninger, bl.a. et gammelt bakeri, og 8 skogshusvær. Det er etter departementets mening ingen tvil om det her dreier seg om en tradisjonell landbrukseiendom som kan gi stor nok avkastning for både fast bosetting og drift i åra framover. Departementet kan ikke se at det er nødvendig å etablere et aksjeselskap for å få til framtidig fast bosetting og drift av eiendommen.

På den annen side kan departementet ikke se at det er påregnelig at selskapsformen vil føre til at eiendommens ressursgrunnlag svekkes eller at eiendommen blir delt opp. Det vises til at det er nødvendig med delingssamtykke etter jordloven § 12 dersom eiendommen ønskes delt. Når det gjelder driften, er det ikke opplysninger som tilsier at Ragnar Bredvold, som blir ansvarlig for driften, ikke er skikket. En viss sikkerhet er det også ved at det kan settes konsesjonsvilkår som forplikter selskapet til å sørge for en forsvarlig drift av eiendommen.

Det vil imidlertid ikke være noen kontrollmulighet ved salg av aksjer. Selskapets aksjer kan selges konsesjonsfritt til hvem som helst. Aksjonærene har forkjøpsrett, men ingen

plikt til å kjøpe aksjene. Aksjene kan derfor lett selges til personer uten tilknytning til driften av eiendommen eller kommunen, og som ønsker aksjene som en ren kapitalplassering. Aksjeselskapsformen innebærer derfor at landbruksmyndighetene ikke får vurdert samfunnsinteressene knyttet til saken, herunder de driftsmessige forholdene, ved senere aksjeerverv. Det er ikke i tråd med konsesjonslovens formål om vern av landbrukets produksjonsareal for bl.a. å ivareta fremtidige generasjoners behov å etablere en eierform som innebærer at det kan bli eiere av selskapet som bare ser på eiendommen som en kapitalplassering. Det vises i den forbindelse også til at det gjelder en stor og god landbrukseiendom.

Det er etter Deres mening en kjent sak at et aksjeselskap gir bedre muligheter og motivasjon for å investere på eiendommen enn ved personlig eie. Departementet kan ikke slutte seg til dette som en alminnelig regel. Eierformen kan også føre til at eiendommen blir en kapitalplassering hvor eierne ikke er bosatt på eiendommen og brukeren er uten eiertilknytning slik det er pekt på i Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) side 66. Departementet antar at utviklingen av eiendommen ikke stanser opp eller begrenses sterkt ved at det ikke gis konsesjon i dette tilfellet. Etter departementets mening kan også en privatperson utvikle det samme. Som De har anført, kan en privatperson benytte et overskudd til forbruk eller på en måte som unndrar seg kontroll. I et aksjeselskap er det 28 % beskatning, og det er regler for hvordan kapitalen skal benyttes. Det er likevel ikke slik at et aksjeselskap nødvendigvis vil bruke et eventuelt overskudd til investering i større utstrekning enn en privatperson. Et aksjeselskap gir heller ingen større sikkerhet for at kapitalen vil bli lokalisert til investeringsformål. Dette vil også måtte bero på aksjeeiernes prioriteringer. Departementet kan etter dette ikke se at selskapsformen byr på fordeler i forhold til den tradisjonelle eierformen.

Et vedtak om å gi konsesjon til et aksjeselskap på erverv av en eiendom som dette, vil kunne gjøre det vanskeligere å videreføre ønsket praksis, jf. Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) side 66. Departementet er ikke enig i at dette er et særtilfelle. Det dreier seg om en tradisjonell landbrukseiendom, riktig nok med et godt ressursgrunnlag, som ønskes overført til et selskap for å legge til rette for det som konsesjonssøkeren betegner som et økonomisk rettferdig generasjonsskifte. Verdien vil da kunne fordeles i form av aksjer og hindre fysisk oppdeling av eiendommen. Dette er argumenter som også kan tenkes anført i andre tilfeller. En konsesjonsmeddelelse til Bredvolds skoger AS vil med rette kunne bli påberopt av mange andre. Dette vil kunne lede til at det etter hvert blir vanskelig å fastholde praksisen som ivaretar ønsket om at landbrukseiendommer i størst mulig grad eies av fysiske personer som selv bebor og driver sine eiendommer, og der øvrige arvinger ved et generasjonsskifte får et ordinært økonomisk oppgjør.

Det finnes en del eksempler på at det er gitt konsesjon til et AS. Departementet er for eksempel kjent med et tilfelle hvor Telemark fylkeslandbruksstyre ga konsesjon til et AS på erverv av 11 da fulldyrka jord, 2 da gjødsla beite og ca 890 da produktiv skog. Eiendommen har våningshus, uthus, stabbur, garasje, hytte/fritidshus og et næringsbygg (gjestehus) på 400 kvm. Formålet med ervervet er å utvikle eiendommen

videre i næringsssammenheng. Planene for drift av eiendommen er fokusert på gjestehuset (utleie til arrangement, scooterferdsel i utmark, utleie av hytter, jakt og fiske samt mulighet for helårs ridebane). Fylkesmannen tilrådte konsesjon og viste bl.a. til at eiendommen har begrensede landbruksressurser.

Departementet trenger ikke ta stilling til om fylkeslandbruksstyrets vedtak er lovlig. Fylkeslandbruksstyre er et statlig organ og departementet mener SLF kan overprøve et vedtak om å gi konsesjon truffet av fylkeslandbruksstyret selv om det er lovlig.

Departementet er ellers uenig i at fylkeslandbruksstyret som et folkevalgt statlig organ er det organ som best kan vurdere om det skal gis konsesjon. Generelt bemerkes at hvorvidt det skal gis konsesjon beror på en konkret og individuell vurdering hvor lokalkunnskap er viktig for å finne fram til riktig avgjørelse. I den forbindelse viser departementet til at kommunen avsto konsesjonssøknaden.

Departementet er heller ikke enig i at overprøvingen av konsesjonsmeddelelsen ikke er i tråd med forvaltningsloven § 35 tredje ledd, og at den er helt i strid med grunnleggende prinsipper bak konsesjonsloven. Avgjørelsesmyndigheten etter konsesjonsloven er lagt til Landbruks- og matdepartementet. Departementet har overført denne myndigheten til kommunen i første instans med fylkeslandbruksstyret som klageinstans. Det innebærer ikke at overordnet organ er avskåret fra å bruke retten til å omgjøre med hjemmel i forvaltningsloven § 35 når offentlige interesser tilsier omgjøring.

7 Konklusjon

Landbruks- og matdepartementet tar etter dette ikke til følge klagen fra Bredvolds skoger AS over SLFs vedtak av 11.05.2007 om å omgjøre Hedmark fylkeslandbruksstyres konsesjonsmeddelelse til Bredvolds skoger AS på erverv av gnr. 4 bnr. 8 m.fl. i Åsnes kommune. Bredvolds skoger AS har etter dette ikke konsesjon på erverv av gnr. 4 bnr. 8 m.fl. i Åsnes kommune.

Med hilsen

Pål Vidar Sollie
ekspedisjonssjef

Inger Grette
avdelingsdirektør

Kopi: SLF